

ACC. N:R. 3756

Landskap: Skåne Upptecknat av: Maria Persson

Härad: Färs Adress: Östaly 14

Socken: Östaly Berättat av:

Uppteckningsår: 1933 Född år 1871 i Östaly

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV—
—
—

Uppteckningen rör

Träd och buskar

Flyttvärdet

När vi var barn och fingo "utslätt" skum, sade mor
att vi gott förmåna flyttvärdet, mor tog då edlad mjölk
och trädade oss i samt gav oss det trädet. Flytt användes
även till medicinska bruk, mot förkylning, host och
m.m. Man kokar te på blommorna och dricker samt lägger
de blommorna i en glasduk om halshals, samt är
även in och tar bar. Jag minns när jag var barn en buske
som vi kallade "galen mans träd" den var svart och
röda vackra blår, men avskyvärda att äta mor varna
de oss och sade om vi åt av dem blev vi "galna"
men eftersom vi blev förbjudna, nog smakade vi
på dem för att se om det hade någon verkan

Skriv endast på denna sida!

12 s.

2 Om slaget och hur det gick till
Vid den gård der jag bor ³⁷⁵⁶ har ofta under
torna sommar varit besökt av vattenlevande jag
fått kalla det en man som kunde finna vattenöden
Han tog en pilgrus med klyftan på höll med en hand
i varje klyftgrus, och liksom sökte med den goda
ändan, jag såg spjela hur klyftan var i ett slag: som
han kallade det, det var ej hundra, ty han gjorde
det utan pennningar, han sade att det liksom
sökte honom som tjuvat, ett par öfver kom
hans son dit, han hade ärat faders förmögenhet och
liksom han gick över gästplanen mot beringstängens
marre hörn, der det alltid varit fuktigt. Jag har
härd berättat att människor som haft sin söng
under en sådan vattenöda, liksom mycket av
sämmlighet och inre oro, men när de flyttat
söngen har det blivit bättre. Minna påskan försiktiga
och så, men för dem levere det intet resultat.

Skriv endast på denna sida!

acc no 3756
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2

1906
1906
1906

1906
1906
1906

3 Om förstenade människor eller djur
 Jag har en granne, han är över sjuttio år, jag var i hans
 trädgård för en tid sen, han hade en sten-samling som
 jag såg, bland annat ett förstenat kranium av mammu-
 ska, med hålen der ögonen suttit och i nuti en liten
 klump som kunde vara den förstenade hjernan, den
 hade han funnit i nuti, han hade själv hittat det
 på sinas ägar Varpö försteningen besök kan jag
 ej säga, det hör väl vetenskapen till att vara på
 släkt hemma i ett skåp ligger en mängd försteningar
 av mindre djur så som skalbaggar larver o.d.
 en förstenad äggkatta av större djur, en sjöborre
 med allt detta har släpats hem av den ene av mina
 pojkar som är ingenjör och arbetar i Stads-hälsö men
 jag uttrycks i sten har jag ej sett mer än på Naturhistoriska
 museet i Stodhalm, det var en uifögel, jag minns
 ej så noga, jag huser nog ej ann jag säger att det var
 en 1/2 meter i diameter.

4 Ont öga, ond fad, ³⁷⁵⁶ ond tunga

Jag skall nu berätta vad jag sjukt upplevat och
erfåit. De bodde i en gammal stuga hemmarid,
en gumma som vi kallade "Vernan", hennes man
hette Verne, honom minns jag aldrig men den gämn
var helt vi är tättare lagd, med snarva skrikande
ögon, man kunde säga att han var elak, om man
bara aktade sig att förasga henne, men mor var
alltid rädd när han kom dit, vi kände sjukt smär
på den tiden, men om vi såga att "Vernan" kom så-
bricht ut med kärnan, annars fingo vi inte smör
den gängen, han var en av de finare tiggare, för andra
gav mor alltid en smörgås i handen eller en litet
men "Vernan" kunde man ej behandla på det sättet
han skulle ha ett stycke bröd att sjukt koka upp
på, även tog han uppriasta mjölk; och jag minns
många gånger hos henne med mjölk, Men en
gång gav han oss ett exempel på att han med

4
Kärra

Fars hd
Österby
uppl 1933

uppl 1933
Österby

5

3756

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV
5

eller mot sin vilja hade ont öga eller ond fot, jag
 stod hemma och hade just avslutat en varpning,
 de sista trädarna på varpan samlades, och: "nem kom
 om iche Tenan," det var bra jag kom när Maria var par
 ner skall jag hjälpa och trampa skäl till säckan sade
 han, och: jag minns de orden så väl om jag så blev så
 gammal till, ty det blev en värvnad som jag aldrig
 glämnar, väl har jag varit när man hundra
 nävar och alla ha de fött en god avslutning om
 denna fick jag ej stå till, vi måste klippa näven
 om än skönt det g. var bra till värvnad som ju alltid
 är skönare, jag både grät och förbannade den gam
 la hexan och hennes rykte blev än mera bekräftat,
 när jag antalade det för en annan kvinna som var
 granne till henne sade hon: ja så är det alltid när
 han kommer här in sen är det som det var för
 gjort, några år därefter då jag var gift, jag

6
 lea ej långt ifrån mitt gamla hem, jag gick sjuka
 i väntans dagar med min minsta pojke, hade
 jag öter äran av ett besök av bemälda kvinnan
 min avsky hade då betydligt svalnat, jag trodde ju
 att han ej kunde hjälpa att han hade öter med sig.
 Men rädde var jag, och han såg min ångslan och börja
 sjuka att tala om mitt tröstönd, om att ett af öter
 honom var utbätt för alla slags lyte, men ej alla
 månader vara lika kritiska, och rädde var jag
 att han skulle utskunga någon olycka över mig.
 Men jag bjöd på henne, och försäkrade vara lugn
 så till sist sade han de tänka ändå orden:
 'Om Herren icke för varar staden, så vaka väkta
 rena oföfångt'. Genom gamla hade alltid
 med sig sökelse när han gick omkring i byn
 och ville gerna man skulle anse henne som
 'klak': samt respektera henne

ACC. N:R. 1 3756

Landskap: Skåne Upptecknat av: Maria Persson
 Härad: Färs Adress: Östhalp 13 14
 Socken: Östhalp Berättat av:
 Uppteckningsår: 1933 Född år 1871 i Östhalp

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7

Uppteckningen rör Offerkast

Minn mor (död 1739) berättade att hon gick och läste för prästen" gingo hon och några kamrater t. H. Hörby för att se på en kvinna som skulle hals huggas. Han hade förgiftat 3 av sina barn och tre män. Hon blev hals huggen med en vanlig yxa på en backe som än idag kallas för "Kannas backe" sedan togs raderad skarpittem) och hans pusti, den döda kroppen och hade i trä löda samt begravd i en vanlig grav, och alla som varit ösködare kastade stenar och kringlar på gravstrålen för att den döda ej skulle i grön igen; även voro de som försökte samla på blodet på

överallt ringsplater tilligen till att kallas spinkdamor
eller byte. Om minniskan vörd och själ

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

8

Om vörd eller varsel är det samma vet jag ej,
men nog har jag hört varsel eller förbud som
jag skall berätta: Det var tidigt en vintermorgon
någon det ännu var mörkt, jag var ej uppstågen, hörde
jag tre hårda slag på fönstret, då jag under dagens
flappamtalade detta för en kvinnas sades han: Du
skall du föse att din mor döer snart (mor var då
liggande och i nvalid i många år) men ack nej, det var
ej min gamla mor förledes gälda, det var min man
Gam strax efter blev biter av en ilsket häst, fick
blodförgiftning och dog, ej många dagar der
efter. Enn hörde jag de gamle säga att själen
snarade 3 dagar över den dödes mun, det var ej
bra att den döende lög på en brudde som var
stoppad med hönsfjäder, det för snarade döds
arbetet

Varsel.

Grav döds-
kamms.

3 Om fjälen kunde under sömnen lämna kroppen
 hörde jag berättas i min barndom, att de var med
 dem som kallades varulvar, ^{och} möror, när de låga
 och sova måste de östad och anfäktas andra och
 vi hade flera enbart som varje mågan var svett
 dag pande och manen flötad så det var ej lätt att
 få den upp, men även minnisker hleva hem
 sökta av dessa mystiska varelser när en sådan
 menniska var ute på sina nattliga färder, låg
 kroppen hemma men själan hade skapad en
 hund, som det var varulvar, sökte den döda havan
 de kinnar, och dricka deras blod, medan de som
 kallades möror, besökte rida hästar, vid sådana
 tillfällen låg ^{ett} djur liknande en flädesmus på
 deras bröst, och när man dem vara de mycket
 förskräckta för ännu har jag hört en massa
 historier om sådant men de äro för drastiska att berättas

LUNDS UNIVERSITET
 FOLKOVNINGSÄMBETET
 9
 Skåne
 Östra
 1933

Rev. Leonard Penn
 9. 1871 i Östra by.
 Mynd. Summa penn

Om söndagsbarn, rödhöriga 3756

Jag tror g. det kan kallas ett lyte att vara rödhörig
ty jag har sjukt många rödhornt hår, ej heller att
vara söndagsbarn, det är den ene om mina pojkar, men rödhöriga.
det sägs om dem att de kunna se oöynliga varken
samt ingen annan kan se, det berättade min pojk
de var på ett ställe, där en människa hade hängtag
han och en annan pojke, denne såg ingenting men
min son såg en ohöglig hund som lög o glodde på honom
namn: ~~den~~ något annat som kan kallas naturens
lek kan jag berätta, här finns människor som ha två
"reimlar" i huvudet det är i själva hysan der höret delar
sig, brukar ju någon gång mera sällan vara på två
ställen, om dem sägs det att de skola dögas om olycka
även att de kunna förel säga till kammarling.
Dessför att min man var södan, men aldrig tänkte
jag der på förmän han var död (han dog 1924) såch ofta
det helt är innan: Ja 1924 det blir nog ett besymmerligt
är

5

3756

Detta har jag tänkt på i många oböjliga ömn.
 läsa nätter och även under dagens mödasamma tid
 denna sistnämnda anteckning kan ställas samman
 med frågan om munnskans öde i frågeformularet
 Men vad vi annars menar med lyte, beror på när
 en havande kvinna blir uppskörd eller någon slunga
 någon hotell mot det fasten han här och sådana
 lyter är många brända och kunna aldrig botas
 av läkare. Där i närheten av mitt hem är en blind
 flicka som är född blind, då hennes mor gick med
 henne, fram en blind ^{skötsel} man dit och had en liten
 kalm till en bädd, flickans far börja då komma
 den arme och ville bli honom, och hustrun som
 såg detta blev så förskräckt när han såg
 på den blinde stackaren, men barnet som
 föddes var och blev ohatligt blind, fast de
 hade henne hos ögonläkare Nemesius?

 LUNDS UNIVERSITETS
 FOLKMINNESARKIV 11

Lyte.

3756: A

Men lyta var jag alltid ett straff. Det kunde
besopå oförstånd har någon av omgivningerna
som man på lek kastade här eller dylikt
på en kvinna i grasen och han leter sådd
det berodde dock på vilken månad detta skedde
ej alla månader eller dagar på den långa tiden
är lika kritiska. Men många sådana lyten
kunde en mor sjöke botas och gör det än i
dag, om han bara vet när och hur det blev.
Men svårare fall såsom slaget, fallandesot eller
epilepsi är helt uteslutliga men jag har
dock hört berättas en flicka som blev botad för denna
sjuka sjukdom men när han blev frisk nekade för
älderna att betala och efter en tid fick han deligen
~~här än ännu~~ Det var en rik flicka: kvinna, och
han lever ännu men henne skall jag besätta om
en annan gång med jag sjöke utfäst och upplevat.

8/2

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV